

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου «Ρύθμιση θεμάτων δημοσκοπήσεων και άλλες διατάξεις»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

I. Επί της αρχής

Με το παρόν σχέδιο νόμου επιχειρείται η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ρύθμισης των ζητημάτων διενέργειας και δημοσιοποίησης των δημοσκοπήσεων, οι οποίες αφορούν άμεσα ή έμμεσα σε εκλογές ή δημοψηφίσματα, καθώς και εκείνες, οι οποίες μπορούν να επηρεάσουν την ψήφο των εκλογέων.

Μέχρι σήμερα το κανονιστικό πλαίσιο για τη ρύθμιση της δραστηριότητας των φορέων και των επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων υπήρξε αποσπασματικό. Εκτός από την εκλογική νομοθεσία, στην οποία προβλέπονται συγκεκριμένες απαγορεύσεις για τη διενέργεια και δημοσιοποίηση των δημοσκοπήσεων κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, οι μόνες διατάξεις που ρυθμίζουν ζητήματα των δημοσκοπήσεων, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειας αυτών, είναι αυτές της παραγράφου 6 του άρθρου 30 του ν. 3023/2002 σχετικά με τις δημοσκοπήσεις που αναφέρονται σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς, βουλευτές και υποψήφιους βουλευτές. Παράλληλα, εξέλειπαν ρυθμίσεις σχετικά με τη διαφάνεια στις αναθέσεις των δημοσκοπήσεων, ερευνών και μετρήσεων των τάσεων της κοινής γνώμης.

Η έλλειψη ενός ολοκληρωμένου κανονιστικού πλαισίου για τη διενέργεια και τη δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων εγκυμονεί κινδύνους παραπληροφόρησης των πολιτών.

Τις ελλείψεις αυτές έρχεται να συμπληρώσει το παρόν νομοσχέδιο, στο οποίο προβλέπεται ένα πλήρες νομοθετικό καθεστώς, το οποίο διέπει τις δημοσκοπήσεις, όχι μόνο κατά το χρόνο διενέργειας των εκλογικών αναμετρήσεων, αλλά και ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς τους. Το παρόν σχέδιο νόμου αποτελεί συνέχεια σχετικού αιτήματος του ΣΕΔΕΑ (Συλλόγου Εταιριών Δημοσκοπήσεων και Ερευνας Αγοράς) που υποβλήθηκε τον Οκτώβριο του 2006. Εν συνεχεία, το Μάιο του 2007 στη μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής των Ελλήνων, εκφράστηκε η άποψη απ' όλα τα πολιτικά κόμματα ότι είναι απαραίτητη η θέσπιση ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου για τις δημοσκοπήσεις.

Σκοπό του νομοσχεδίου αποτελεί η διασφάλιση της αξιοπιστίας των δημοσκοπήσεων και η παρουσίασή τους από τα μέσα ενημέρωσης κατά τρόπο τέτοιο, ώστε να αποφεύγεται η παραπλάνηση των πολιτών. Οι δημοσκοπήσεις πρέπει να διενεργούνται επιστημονικά και αμερόληπτα, κατά τη δημοσιοποίησή τους δε πρέπει να αποτυπώνονται αντικειμενικά οι γνώμες και οι τάσεις της κοινής γνώμης.

II. Επί των άρθρων

Με το άρθρο 1 καθορίζονται οι δημοσκοπήσεις που υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος προς άρση τυχόν αμφισβητήσεων. Οι δημοσκοπήσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος, είναι αυτές που διενεργούνται είτε από φορείς είτε από επιχειρήσεις και διερευνούν τις τάσεις της κοινής γνώμης και έχουν άμε-

ση ή έμμεση σχέση με εκλογική αναμέτρηση, ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς της, εφόσον δημοσιοποιούνται, με οποιονδήποτε τρόπο.

Επομένως, στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος δεν περιλαμβάνονται οι δημοσκοπήσεις, οι οποίες δεν δημοσιοποιούνται στο κοινό, αλλά διενεργούνται κατ' εντολή πολιτικών κομμάτων, φορέων, επιχειρήσεων κ.ά. για αποκλειστικά εσωτερική τους χρήση. Στην έννοια της εκλογικής αναμέτρησης του παρόντος περιλαμβάνονται οι κοινοβουλευτικές εκλογές, τα δημοψηφίσματα, οι εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, οι νομαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος περιλαμβάνονται και οι δημοσιοποιούμενες δημοσκοπήσεις που αναφέρονται σε πολιτικά κόμματα, συνδυασμούς και υποψηφίους σε εκλογές, με τις οποίες καταγράφονται η πρόθεση ψήφου ή η επιλογή ψήφου των εκλογέων. Στις δημοσιοποιούμενες δημοσκοπήσεις του παρόντος υπάγονται και αυτές που μπορούν να επηρεάσουν την ψήφο των εκλογέων.

Με το άρθρο 2 καθορίζονται τα ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία των δημοσκοπήσεων. Αυτά είναι το δείγμα, η μέθοδος συλλογής στοιχείων και επεξεργασίας, ο τρόπος καταγραφής της πρόθεσης και δήλωσης ψήφου, το ερωτηματολόγιο και η ταυτότητα της δημοσκόπησης.

Τα παραπάνω στοιχεία ορίζονται εννοιολογικά προς αποφυγή παρερμηνειών κατά την εφαρμογή του παρόντος.

Με το άρθρο 3 επιβάλλονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις στους φορείς και τις επιχειρήσεις που διενεργούν δημοσκοπήσεις, με σκοπό τη μεγαλύτερη δυνατή αξιοπιστία των δημοσκοπήσεων.

Καθιερώνεται ευθύνη των φορέων και των επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων ως προς την επιλογή και την εκπαίδευση των προσώπων που διενεργούν τις δημοσκοπήσεις, τον έλεγχο των στοιχείων της δημοσκόπησης και τη διενέργειά της εντός συγκεκριμένων χρονικών ορίων, με σκοπό την εξασφάλιση της ομοιογένειας των αποτελεσμάτων της δημοσκόπησης και της ορθής επεξεργασίας των στοιχείων της. Για την εκπαίδευση των προσώπων που πραγματοποιούν τις δημοσκοπήσεις εφαρμόζονται οι επικρατούντες στο χώρο κανόνες ελέγχου ποιότητας.

Οι φορείς και οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποχρεούνται να ακολουθούν τους επιστημονικούς κανόνες δειγματοληψίας, με βάση επίσημα δημογραφικά στοιχεία, όπως αυτά που τηρεί η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας και το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Για κάθε ζήτημα προσωπικών δεδομένων, που προκύπτει κατά τη διενέργεια και δημοσιοποίηση των δημοσκοπήσεων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου περί προσωπικών δεδομένων, όπως ισχύει κάθε φορά.

Καθιερώνεται η υποχρέωση των φορέων και των επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων να τηρούν όλα τα στοιχεία της δημοσκόπησης για ένα (1) τουλάχιστον έτος, προκειμένου να καθίστανται ευχερείς οι σχετικοί έλεγχοι αυτών.

Οι ερωτήσεις, που υποβάλλονται κατά τη διενέργεια των δημοσκοπήσεων, δεν πρέπει να αμφισβητούν τις θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές και να περιέχουν μειωτικούς χαρακτηρισμούς για την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια προσώπων και φορέων.

Για τη συγχώνευση των αποτελεσμάτων διαφορετικών δημοσκοπήσεων, καθώς και για τη με συγκριτικό τρόπο δημοσιοποίησή τους, επιβάλλονται συγκεκριμένες υποχρεώσεις, προκειμένου να εξασφαλισθεί η επιστημονική τους αξιοπιστία και να αποφευχθεί σύγχυση του κοινού.

Το δείγμα των πανελλαδικών δημοσκοπήσεων δεν θα πρέπει να είναι μικρότερο από χίλια άτομα. Οι υποαναλύσεις σε βάσεις κάτω των εκατό ατόμων χαρακτηρίζονται ως ενδεικτικές και απαγορεύεται η υποανάλυση βάσεων κάτω από εξήντα άτομα.

Για κάθε άλλο ζήτημα διενέργειας δημοσκοπήσεων και έρευνας ή μέτρησης της κοινής γνώμης, το οποίο δεν ρυθμίζεται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται οι κανόνες του International Code of Marketing and Social Research Practice, της European Society of Opinion and Marketing (ICC/ESOMAR) και του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ), όπως αυτοί ισχύουν κάθε φορά.

Με το άρθρο 4 εισάγονται οι απαραίτητες ρυθμίσεις για τη δημοσιοποίηση των δημοσκοπήσεων, με σκοπό την αποφυγή παραπλάνησης του κοινού ως προς τα αποτελέσματά τους και τη διαφάνεια των στοιχείων τους.

Η δημοσιοποίηση των πορισμάτων των δημοσκοπήσεων πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από συγκεκριμένα στοιχεία. Τα στοιχεία αυτά διαφέρουν ανάλογα με το είδος του μέσου ενημέρωσης, έντυπο ή ηλεκτρονικό, στο οποίο δημοσιεύονται ή μεταδίδονται τα πορίσματα των δημοσκοπήσεων.

Κατά τη δημοσιοποίηση των δημοσκοπήσεων θα πρέπει να γίνεται σχετική αναφορά εάν η δημοσκόπηση διενεργήθηκε με χρήση ομοιώματος ψηφοδόχου ή όχι και εάν αυτή θεωρείται ενδεικτική, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο προηγούμενο άρθρο.

Απαγορεύεται ρητώς η δημοσιοποίηση, με οποιονδήποτε τρόπο, των δημοσκοπήσεων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2.

Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο αντικειμενικό. Για το σκοπό αυτό, απαγορεύεται η αποσπασματική αναφορά στα αποτελέσματα μιας δημοσκόπησης που μπορεί να οδηγήσει στην παραπλάνηση των πολιτών. Οι εκτιμήσεις και οι αναλύσεις των φορέων ή των επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων, καθώς και των μέσων ενημέρωσης, επί των δημοσκοπήσεων, πρέπει να διακρίνονται σαφώς από τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης, κατά την παρουσίασή τους στο κοινό.

Στις περιπτώσεις που είτε ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκόπησης είτε το μέσο ενημέρωσης προβαίνει σε εκτίμηση των αποτελεσμάτων μιας δημοσκόπησης, αυτοί οφείλουν να περιγράψουν συνοπτικά τη μέθοδο που εφήρμοσαν για τη συγκεκριμένη εκτίμηση.

Στις περιπτώσεις που είτε ο φορέας ή η επιχείρηση δημοσκοπήσεων είτε το μέσο ενημέρωσης προβαίνει σε σύγκριση αποτελεσμάτων διαφορετικών δημοσκοπήσεων, η σύγκριση των αποτελεσμάτων πρέπει να συνοδεύεται από την επισήμανση των διαφορών διενέργειας των συγκεκριμένων δημοσκοπήσεων.

Οι φορείς και οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποχρεούνται να κοινοποιούν τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκόπησης τόσο στον εντολέα της δημοσκόπησης όσο και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοηλεκτρονικής.

Οι φορείς και οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποχρε-

ούνται, κατόπιν υποβολής σχετικού αιτήματος, να παρέχουν στη Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής συμπληρωματικές πληροφορίες για τη δημοσκόπηση που διενήργησαν. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν στο κόστος διενέργειας της δημοσκόπησης και στον τρόπο κάλυψής του, στον τρόπο ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων και στις σταθμισμένες και μη βάσεις ποσοστών.

Πριν τη δημοσιοποίηση μιας δημοσκόπησης, απαγορεύεται οποιαδήποτε αναφορά στα αποτελέσματά της.

Για την αποφυγή διαστρέβλωσης και παραποίησης των στοιχείων της δημοσκόπησης, η επιχείρηση μέσων ενημέρωσης και ο φορέας ή η επιχείρηση που διενήργησε τη δημοσκόπηση, οφείλουν να συμφωνήσουν ως προς τα στοιχεία της δημοσκόπησης που θα δημοσιοποιηθούν από το μέσο ενημέρωσης.

Στην περίπτωση που δημοσιοποιηθούν τα αποτελέσματα μιας δημοσκόπησης και ο φορέας ή η επιχείρηση που τη διενήργησε δεν συμφωνεί ως προς το περιεχόμενό τους, τα μέσα ενημέρωσης υποχρεούνται να προβούν σε δημοσίευση ή μετάδοση σχετικής ανακοίνωσης του φορέα ή της επιχείρησης δημοσκόπησης, στην οποία θα περιέχονται τυχόν διευκρινίσεις ή διορθώσεις ως προς τη δημοσιοποιηθείσα δημοσκόπηση.

Η αναδημοσιοποίηση, ολική ή μερική, των δημοσκοπήσεων πρέπει να συνοδεύεται από την αναφορά της ταυτότητας της δημοσκόπησης.

Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επισύρει σε βάρος των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης τις προβλεπόμενες από το άρθρο 12 του ν. 2328/1995 διοικητικές κυρώσεις, οι οποίες επιβάλλονται από το Ε.Σ.Π..

Στο άρθρο 5 προβλέπεται η σύσταση Μητρώου Φορέων και Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοηλεκτρονικής (Ε.Σ.Π.). Η τήρηση του σχετικού Μητρώου στην εν λόγω Αρχή επιλέχθηκε, διότι το Ε.Σ.Π. αποτελεί συνταγματικώς κατοχυρωμένη Ανεξάρτητη Αρχή.

Επιπλέον, το Ε.Σ.Π. διαθέτει τα στοιχεία του Μητρώου για τις επιχειρήσεις αυτές από την άσκηση της δραστηριότητάς τους σχετικά με τις έρευνες της κατάστασης και των τάσεων της ραδιοηλεκτρονικής αγοράς, σύμφωνα με το άρθρο 6 του π.δ. 310/1996.

Στο Μητρώο του παρόντος άρθρου εγγράφονται οι φορείς και οι επιχειρήσεις της ημεδαπής, προκειμένου να μπορούν να αναλαμβάνουν δημοσκοπήσεις ή κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση της κοινής γνώμης για λογαριασμό των φορέων του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα και των πολιτικών κομμάτων ή συνδυασμών.

Ο έλεγχος αυτός αφορά στις δημοσκοπήσεις που αναθέτουν οι φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται κάθε φορά, τα πολιτικά κόμματα ή συνδυασμοί, καθώς και οι επιχειρήσεις Μέσων Ενημέρωσης.

Για την εγγραφή στο Μητρώο απαιτείται η έγγραφη αποδοχή τήρησης των επιστημονικών μεθόδων έρευνας της αγοράς του International Code of Marketing and Social Research Practice, της European Society of Opinion and Marketing (ICC/ESOMAR) και του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ). Επιπλέον, απαιτείται η έγγραφη αποδοχή ελέγχου της γνησιότητας και πληρότητας των στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις

του παρόντος. Ο έλεγχος αφορά στις δημοσκοπήσεις που αναθέτουν οι φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, τα πολιτικά κόμματα ή οι συνδυασμοί, καθώς και οι επιχειρήσεις Μέσων Ενημέρωσης.

Ο σχετικός έλεγχος διενεργείται από αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, στην οποία συμμετέχει ο ΣΕΔΕΑ, κάθε άλλη αντιπροσωπευτική οργάνωση του χώρου, καθώς και φορείς ή επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων που δεν συμμετέχουν στην εταιρία ως μέλη συλλογικού φορέα.

Για το σκοπό αυτό, οι φορείς και οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποχρεούνται να αποστέλλουν τη δημοσκοπήση που διενήργησαν στην εν λόγω αστική μη κερδοσκοπική εταιρία. Εν συνεχεία, τα πορίσματα ελέγχου της εταιρίας διαβιβάζονται προς το Ε.Σ.Ρ..

Σκοπός των παραπάνω προβλέψεων δεν είναι να τεθούν ανυπέρβλητα επιχειρηματικά εμπόδια στις επιχειρήσεις που διενεργούν δημοσκοπήσεις, αλλά να διασφαλισθεί ο αποτελεσματικός έλεγχος κατά την άσκηση της δραστηριότητάς τους, ούτως ώστε οι δημοσκοπήσεις να ανεύρουν πλέον την ολοένα αμφισβητούμενη αξιοπιστία τους και να αποφευχθεί η παρείσφρηση στον κλάδο αυτό επιχειρήσεων που μόνον τυχαία και αποσπασματικά ασκούν δημοσκοπήσεις, επ' ευκαιρία κυρίως της προεκλογικής περιόδου, χωρίς να διασφαλίζουν τα εχέγγυα αξιοπιστίας έρευνας.

Στην περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος και αναλόγως της βαρύτητας αυτής, το Ε.Σ.Ρ. επιβάλλει την κύρωση της προσωρινής ή οριστικής διαγραφής από το Μητρώο.

Με το άρθρο 6 εισάγεται για πρώτη φορά διαφάνεια στις αναθέσεις δημοσκοπήσεων, ερευνών και μετρήσεων της κοινής γνώμης από φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η σχετική διαδικασία περιλαμβάνει τρία επιμέρους στάδια. Αρχικά, ο κάθε δημόσιος φορέας υποχρεούται να αναρτά στην ιστοσελίδα του συγκεκριμένα στοιχεία των δημοσκοπήσεων που αναθέτει.

Εν συνεχεία, οι φορείς του Δημοσίου αποστέλλουν, κάθε τρίμηνο, στη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης συγκεντρωτικές καταστάσεις με τα στοιχεία αυτά, τα οποία αναρτώνται στην ιστοσελίδα της. Το τρίτο και τελευταίο στάδιο προβλέπει την αποστολή των συγκεντρωτικών καταστάσεων από τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής στο τέλος κάθε έτους.

Επιπλέον, εισάγεται η απαιτούμενη διαφάνεια σχετικά με το ιδιοκτησιακό καθεστώς των επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων (παρ. 1), αλλά και με τις διενεργούμενες δημοσκοπήσεις (παρ. 3).

Με το άρθρο 7 ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν ειδικά στη διενέργεια και δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων κατά την προεκλογική περίοδο. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού αφορούν στις βουλευτικές εκλογές, τις ευρωεκλογές και τα δημοψηφίσματα. Δεν περιλαμβάνονται οι νομαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές εκλογές.

Σκοπός των συγκεκριμένων ρυθμίσεων είναι η διασφάλιση της ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής βούλησης, εν όψει της επερχόμενης κάθε φορά εκλογικής αναμέτρησης.

Ειδικότερα, απαγορεύεται δεκαπέντε ημέρες πριν τις προαναφερόμενες εκλογές και μέχρι την 19.00 ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας οποιαδήποτε δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων. Η απαγόρευση αυτή

δικαιολογείται από το μέγεθος της επιρροής που ασκούν οι σφυγμομετρήσεις στο εκλογικό σώμα.

Στη σύνθεση του αντιπροσωπευτικού δείγματος των δημοσκοπήσεων, οι οποίες διενεργούνται κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που διενεργούνται την ημέρα της ψηφοφορίας κατά την έξοδο των εκλογών από τα εκλογικά καταστήματα, πρέπει να μετέχουν μόνο άτομα με ενεργό δικαίωμα ψήφου, για να αποφεύγονται φалκιδεύσεις του αποτελέσματος των δημοσκοπήσεων.

Ακόμα, εισάγεται ρύθμιση, σύμφωνα με την οποία το χρονικό διάστημα μεταξύ της έναρξης συλλογής στοιχείων και της ημερομηνίας δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε ημέρες, προκειμένου να διασφαλίζεται η επικαιρότητα των εν λόγω δημοσκοπήσεων κατά την προεκλογική περίοδο. Για τους παραβάτες των διατάξεων του παρόντος άρθρου προβλέπονται ποινικές κυρώσεις.

Στο άρθρο 8 προβλέπονται οι αναγκαίες διατάξεις για την εφαρμογή του παρόντος.

Αθήνα, 17 Ιουλίου 2007

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Γ. Αλογοσκούφης

Πρ. Παυλόπουλος

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αν. Παπαληγούρας

Θ. Ρουσόπουλος

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Ρύθμιση θεμάτων δημοσκοπήσεων και άλλες διατάξεις

Άρθρο 1 **Πεδίο εφαρμογής**

1. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται οι δημοσκοπήσεις, οι οποίες διενεργούνται από οποιονδήποτε φορέα ή επιχείρηση για τη διερεύνηση των τάσεων της κοινής γνώμης και έχουν άμεση ή έμμεση σχέση με εκλογική αναμέτρηση (κοινοβουλευτικές εκλογές, δημοψηφίσματα, εκλογές για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νομαρχιακές, δημοτικές και κοινοτικές εκλογές), ανεξαρτήτως του χρόνου διενέργειάς της. Στην περίπτωση που οι ως άνω δημοσκοπήσεις δεν δημοσιοποιούνται στον έντυπο ή ηλεκτρονικό τύπο, διενεργούνται χωρίς να υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού.

2. Στις ανωτέρω δημοσκοπήσεις περιλαμβάνονται, ιδίως, εκείνες οι οποίες αναφέρονται σε πολιτικά κόμματα, συνδυασμούς και υποψηφίους, με τις οποίες καταγράφεται η πρόθεση ψήφου ή η δήλωση ψήφου (exit poll) των εκλογέων και οι δημοσκοπήσεις που διενεργούνται, με ή

χωρίς χρήση κάλπης, κατά την έξοδο των εκλογέων από τα εκλογικά καταστήματα, καθώς και εκείνες που μπορούν να επηρεάσουν την ψήφο των εκλογέων.

3. Ως δημοσκοπήση, για τις ανάγκες του παρόντος νόμου, νοείται η έρευνα, με την οποία καταγράφονται οι τάσεις ή οι απόψεις του κοινού και έχουν ως αντικείμενο τα ανωτέρω θέματα. Η συλλογή των στοιχείων της δημοσκοπήσης γίνεται μέσω συνεντεύξεων που διενεργούνται δια ζώσης ή τηλεφωνικώς, καθώς και μέσω του διαδικτύου, με τη χρήση έντυπου ή ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου.

4. Κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση της κοινής γνώμης ρυθμίζεται από τις κείμενες διατάξεις, όπως ισχύουν κάθε φορά, καθώς και από τη διάταξη του άρθρου 11 του ν. 2328/1995, όπως ισχύει.

Άρθρο 2

Αναγκαία στοιχεία δημοσκόπησης

1. Τα ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία δημοσκόπησης είναι:

- α) Το δείγμα.
- β) Η μέθοδος συλλογής στοιχείων.
- γ) Ο τρόπος καταγραφής της πρόθεσης ή της δήλωσης ψήφου (exit poll).
- δ) Το ερωτηματολόγιο.
- ε) Η ταυτότητα της δημοσκόπησης.

2. Ως δείγμα νοείται η αντιπροσωπευτική ομάδα πληθυσμού, η οποία επιλέγεται με χρήση στατιστικά αποδεκτών δειγματοληπτικών μεθόδων, ώστε τα συμπεράσματα, που θα εξαχθούν, να μπορούν να γενικευθούν στο σύνολο του πληθυσμού, από το οποίο προέρχεται.

3. Ως μέθοδος συλλογής στοιχείων νοείται ο τρόπος με τον οποίο κατεγράφησαν οι θέσεις, δηλαδή, η συστηματική συλλογή και αντικειμενική καταγραφή και ανάλυση, σύμφωνα με τους σχετικούς επιστημονικούς κανόνες, των απόψεων ενός επιλεγμένου αντιπροσωπευτικού δείγματος, καθώς και η επεξεργασία των στοιχείων, η οποία οδηγεί στην εξαγωγή συμπερασμάτων, που αφορούν στο σύνολο του αντιπροσωπευμένου πληθυσμού.

4. Ως τρόπος καταγραφής της πρόθεσης ψήφου ή της δήλωσης ψήφου (exit poll) νοείται η μέθοδος με την οποία αποτυπώνεται η δήλωση πρόθεσης ψήφου ή η πράξη ψήφου του ερωτώμενου. Η δήλωση πρόθεσης ψήφου ή η δήλωση της ψήφου (exit poll) καταγράφεται με τις επιστημονικά αποδεκτές μεθοδολογίες, όπως αυτές αναφέρονται στους κανόνες του International Code of Marketing and Social Research Practice, της European Society of Opinion and Marketing (ICC/ESOMAR) και του κώδικα δεοντολογίας του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ), όπως εκάστοτε ισχύουν.

5. Ως ερωτηματολόγιο νοείται το σύνολο των ερωτήσεων, καθώς και η σειρά αυτών, όπως αυτές διατυπώθηκαν στους συμμετέχοντες στη δημοσκόπηση.

6. Ως ταυτότητα δημοσκόπησης νοούνται τα στοιχεία της δημοσκόπησης, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 του παρόντος, καθώς και ο αριθμός εγγραφής στο Μητρώο του Ε.Σ.Ρ., εφόσον πρόκειται για δημοσκόπηση που έχει ανατεθεί από φορέα του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ορίζεται, από τα πολιτικά κόμματα ή συνδυασμούς, καθώς και από επιχειρήσεις μέσωσ ενημέρωσης.

Άρθρο 3

Υποχρεώσεις κατά τη διενέργεια δημοσκοπήσεων

1. Οι φορείς / επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων οφείλουν να διασφαλίζουν την αμερόληπτη, αξιόπιστη και χωρίς επιρροές διεξαγωγή των δημοσκοπήσεων και εξαγωγή των αποτελεσμάτων της.

2. Οι φορείς / επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων είναι υπεύθυνοι για την επιλογή και την εκπαίδευση των προσώπων που πραγματοποιούν τη δημοσκόπηση, τον έλεγχο των στοιχείων και την εντός συγκεκριμένων χρονικών ορίων διεξαγωγή της, προκειμένου να διασφαλίζεται η ομοιογένεια των αποτελεσμάτων της και η ορθή επεξεργασία των στοιχείων της δημοσκόπησης. Ειδικότερα, η εκπαίδευση των προσώπων που πραγματοποιούν την έρευνα πεδίου υπόκειται στον Ποιοτικό Έλεγχο Συλλογής Στοιχείων (ΠΕΣΣ) του ΣΕΔΕΑ και στο σύστημα Inter-viewers Quality Control Scheme της ICC/ESOMAR.

3. Η επιλογή και η κατανομή του δείγματος γίνεται με βάση τις παραδεκτές, κατά τους κανόνες της στατιστικής επιστήμης, μεθόδους δειγματοληψίας και επίσημα δημογραφικά στοιχεία, όπως αυτά που τηρεί η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (Ε.Σ.Υ.Ε.) και το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Υπουργείο ΕΣ.Δ.Δ.Α.).

4. Η συγκέντρωση, καταγραφή, επεξεργασία, διατήρηση, διάδοση ή δημοσιοποίηση από τον διενεργούντα τη δημοσκόπηση ή και από τα μέσα ενημέρωσης στοιχείων που αφορούν προσωπικά δεδομένα ή ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ή στοιχεία της ταυτότητας των ερωτώμενων υπόκεινται στις διατάξεις του ν. 2472/1997, όπως ισχύει. Οι φορείς / επιχειρήσεις δημοσκοπήσεως υποχρεούνται να τηρούν όλα τα στοιχεία της δημοσκόπησης για ένα (1) τουλάχιστον έτος.

5. Στο ερωτηματολόγιο των δημοσκοπήσεων δεν επιτρέπεται να συμπεριλαμβάνονται ερωτήσεις που αμφισβητούν θεμελιώδεις συνταγματικές αρχές ή περιέχουν μειωτικούς για την προσωπικότητα και την αξιοπρέπεια χαρακτηρισμούς για πρόσωπα ή φορείς, για τους οποίους ερωτώνται τα μέλη του αντιπροσωπευτικού δείγματος.

6. Για τη συγχώνευση αποτελεσμάτων διαφορετικών εκλογικών δημοσκοπήσεων ή / και τη με συγκριτικό τρόπο δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων, που πραγματοποιήθηκαν με διαφορετικές μεθόδους συλλογής στοιχείων, πρέπει να αναφέρεται σαφώς το πρόσωπο που την πραγματοποιήσε, η διαδικασία με την οποία προέκυψαν τα αποτελέσματα, καθώς και οι μεθοδολογικοί περιορισμοί της σύγκρισης.

7. Στις δημοσκοπήσεις πρέπει να γίνεται μνεία εάν αυτή διενεργήθηκε με τη χρήση ομοιώματος ψηφοδόχου ή όχι. Δημοσκοπήσεις οι οποίες καλύπτουν το σύνολο της χώρας, δηλαδή διερευνούν την πρόθεση ψήφου με πανελλαδική αντιπροσωπεύση, πρέπει να έχουν συνολικό δείγμα μεγαλύτερο ή ίσο των χιλίων (1.000) ατόμων. Υποαναλύσεις σε βάσεις κάτω των εκατό (100) ατόμων θεωρούνται ενδεικτικές. Απαγορεύεται η υποανάλυση βάσεων κάτω των εξήντα (60) ατόμων.

8. Κατά τα λοιπά, ως προς τις δημοσκοπήσεις του παρόντος, καθώς και ως προς κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση της κοινής γνώμης, εφαρμόζονται οι κανόνες του International Code of Marketing and Social Research Practice, της European Society of Opinion and Marketing (ICC/ESOMAR) και του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ), όπως εκάστοτε ισχύουν.

Άρθρο 4 **Δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων**

1. Η δημοσιοποίηση των πορισμάτων δημοσκοπήσεων πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) την επωνυμία του διενεργήσαντος τη δημοσκόπηση,
- β) την επωνυμία ή το όνομα του εντολέα της δημοσκόπησης,
- γ) το σκοπό της δημοσκόπησης,
- δ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δείγματος,
- ε) το μέγεθος του δείγματος και τη γεωγραφική του κάλυψη,
- στ) το χρονικό διάστημα και το έτος συλλογής των στοιχείων,
- ζ) τη μέθοδο δειγματοληψίας,
- η) τη μέθοδο συλλογής των στοιχείων,
- θ) το τυπικό στατιστικό σφάλμα σε σχέση με τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης,
- ι) τις ελάχιστες βάσεις του δείγματος σε σχέση με τον αριθμό των ερωτωμένων,
- ια) τις παραμέτρους της στατιστικής στάθμησης του δείγματος,
- ιβ) την πλήρη διατύπωση των ερωτήσεων που δημοσιοποιούνται και
- ιγ) το συμπέρασμα, δηλαδή τη θέση του φορέα / επιχείρησης δημοσκόπησης επί των αποτελεσμάτων της.

2. Κατά τη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων δημοσκοπήσεων από τα έντυπα μέσα ενημέρωσης θα πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρονται όλα τα στοιχεία της παραγράφου 1. Τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, κατά τη δημοσιοποίηση της δημοσκόπησης, θα πρέπει να αναφέρουν υποχρεωτικά τα στοιχεία α', β', ε', στ', θ' και ι' της παραγράφου 1. Ειδικώς, τα στοιχεία ιβ' και ιγ' της παραγράφου 1 αναφέρονται κατά τη δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων από τα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, εφόσον είναι εφικτό. Σε αντίθετη περίπτωση, η διατύπωση της ερώτησης ή του συμπεράσματος του φορέα / επιχείρησης δημοσκόπησης επί των αποτελεσμάτων της που θα δημοσιοποιούνται θα πρέπει να συμφωνείται με τον φορέα / επιχείρηση δημοσκόπησης.

3. Κατά τη δημοσιοποίηση των δημοσκοπήσεων πρέπει να γίνεται μνεία εάν αυτή διενεργήθηκε με τη χρήση ομοιώματος ψηφοδόχου ή όχι και εάν αυτή θεωρείται ενδεικτική ή όχι, κατά την έννοια της παραγράφου 7 του άρθρου 3 του παρόντος.

4. Δημοσκοπήσεις οι οποίες δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 2 δεν δημοσιοποιούνται.

5. Η δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο αντικειμενικό. Απαγορεύεται η αποσπασματική αναφορά στα αποτελέσματα μιας δημοσκόπησης, ιδίως κατά τρόπο που παραπλανά τον πολίτη σε σχέση με τα αποτελέσματά της. Τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης πρέπει να διακρίνονται σαφώς από τυχόν εκτιμήσεις ή αναλύσεις του φορέα / επιχείρησης δημοσκόπησης ή του μέσου ενημέρωσης. Ο φορέας / επιχείρηση δημοσκόπησης ή το μέσο ενημέρωσης οφείλουν να περιγράφουν συνοπτικά τη μέθοδο που εφαρμόστηκε για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων.

6. Η σύγκριση αποτελεσμάτων διαφορετικών δημοσκοπήσεων πρέπει να συνοδεύεται από την επισήμανση των διαφορών τους (όπως μεθοδολογία, χρόνος διεξα-

γωγής που είναι δυνατόν να επηρεάζει τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης).

7. Ο φορέας / επιχείρηση δημοσκόπησης οφείλει να κοινοποιεί τα στοιχεία ταυτότητας της δημοσκόπησης, ταυτοχρόνως, στον εντολέα και στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης.

8. Πέραν των ανωτέρω υποχρεωτικά δημοσιοποιούμενων στοιχείων και των αποτελεσμάτων της δημοσκόπησης, ο φορέας / επιχείρηση δημοσκόπησης οφείλει, κατόπιν αιτήματος της Μόνιμης Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, να παράσχει συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με:

- α. το κόστος διενέργειας της δημοσκόπησης και τον τρόπο κάλυψής του,
- β. τον τρόπο ελέγχου της ακρίβειας των στοιχείων και
- γ. τις σταθμισμένες και μη βάσεις ποσοστών.

9. Απαγορεύεται η αναφορά αποτελεσμάτων δημοσκόπησης πριν τη δημοσιοποίησή της.

10. Η επιχείρηση μέσων ενημέρωσης και ο φορέας / επιχείρηση δημοσκόπησης οφείλουν, πριν τη δημοσιοποίηση των στοιχείων της δημοσκόπησης, να συμφωνήσουν για τα στοιχεία της δημοσκόπησης που θα δημοσιοποιηθούν, προκειμένου να μην διαστρεβλωθούν ή με οποιονδήποτε τρόπο παραποιηθούν.

11. Σε περίπτωση δημοσίευσης ή μετάδοσης αποτελεσμάτων δημοσκόπησης από έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης, χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του φορέα / επιχείρησης δημοσκόπησης ως προς το περιεχόμενό τους, ο φορέας / επιχείρηση δημοσκόπησης δικαιούται να ζητήσει τη δημοσίευση ή μετάδοση ανακοίνωσης με διευκρινίσεις ή διορθώσεις ως προς τη δημοσιοποιηθείσα δημοσκόπηση.

Η διευκρίνιση ή η διόρθωση πρέπει να δημοσιευθεί δωρεάν την επόμενη ημέρα από την επισήμανση, στο ίδιο σημείο και με τους ίδιους τυπογραφικούς χαρακτήρες στο έντυπο ή να μεταδοθεί την ίδια ώρα και στην ίδια εκπομπή, κατά τις οποίες δημοσιεύθηκαν ή μεταδόθηκαν αντίστοιχα τα ελλιπή ή εσφαλμένα αποτελέσματα.

12. Τυχόν αναδημοσιοποίηση, εν όλω ή εν μέρει, της δημοσκόπησης πρέπει απαραίτητως να συνοδεύεται από την αναφορά της ταυτότητας της δημοσκόπησης, όπως καθορίζεται ανωτέρω.

13. Η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου επισύρει από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.), εις βάρος των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης, τις κυρώσεις που προβλέπονται στη διάταξη του άρθρου 12 του ν. 2644/1998, όπως ισχύει.

Άρθρο 5 **Μητρώο Φορέων / Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων**

1. Κάθε φορέας ή επιχείρηση της ημεδαπής πρέπει να είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων, προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να αναλαμβάνει δημοσκοπήσεις ή κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση της κοινής γνώμης, πλην των αναφερομένων στο άρθρο 11 του ν. 2328/1995, όπως ισχύει, για λογαριασμό των φορέων του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται κάθε φορά, καθώς και των πολιτικών κομμάτων ή συνδυασμών.

2. Το Μητρώο αυτό τηρείται στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ..

3. Οι φορείς / επιχειρήσεις που εγγράφονται στο Μη-

τρώο πρέπει να αποδέχονται εγγράφως την τήρηση των επιστημονικών μεθόδων έρευνας της αγοράς του International Code of Marketing and Social Research Practice, της European Society of Opinion and Marketing (ICC/ESOMAR) και του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκοπήσης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ), καθώς και τον έλεγχο της γνησιότητας και πληρότητας των στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, εφόσον αυτό τους ζητηθεί.

4. Ο έλεγχος αυτός αφορά στις δημοσκοπήσεις του παρόντος που αναθέτουν οι φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται κάθε φορά, τα πολιτικά κόμματα ή συνδυασμοί, καθώς και οι επιχειρήσεις μέσων ενημέρωσης.

5. α) Ο έλεγχος διενεργείται από αστική εταιρία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στην οποία συμμετέχουν ως μέλη εκπρόσωπος του ΣΕΔΕΑ, άλλης αντιπροσωπευτικής οργάνωσης, της οποίας ο φορέας / επιχείρηση δημοσκόπησης είναι μέλος, καθώς και εκπρόσωπος των φορέων / επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων, σε περίπτωση που δεν συμμετέχουν ως μέλη συλλογικού φορέα. Η αποδοχή της δήλωσης βουλήσεως μεμονωμένου φορέα / επιχείρησης δημοσκόπησης, προκειμένου να καταστεί μέλος της είναι υποχρεωτική για την εταιρία.

β) Για το σκοπό αυτόν συστήνεται κατά τα ως άνω αστική μη κερδοσκοπική εταιρία, σκοπός της οποίας είναι ο έλεγχος της αξιοπιστίας των ανωτέρω δημοσκοπήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

γ) Στο πλαίσιο του ανωτέρω σκοπού, η εταιρία μπορεί να συστήνει επιτροπές και να προβαίνει σε κάθε άλλη ενέργεια ή δραστηριότητα αναγκαία για την επίτευξη του σκοπού της.

δ) Το αποτέλεσμα του ελέγχου πρέπει να τυγχάνει της αποδοχής της πλειοψηφίας των μελών της.

ε) Για το σκοπό αυτόν, οι φορείς / επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποβάλλουν προς έλεγχο, την επόμενη ημέρα από τη δημοσιοποίησή της, τη δημοσκόπηση που διενήργησαν προς την αστική μη κερδοσκοπική εταιρία. Τα πορίσματα ελέγχου της εταιρίας διαβιβάζονται προς το Ε.Σ.Π..

στ) Η εταιρία διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, του καταστατικού της και συμπληρωματικώς από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

6. Το Ε.Σ.Π. αποφασίζει την προσωρινή ή οριστική διαγραφή του φορέα / επιχείρησης δημοσκόπησης από το Μητρώο, αναλόγως της βαρύτητας της παράβασης.

Άρθρο 6

Διαφάνεια επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων

1. Οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποχρεούνται να δηλώνουν την εταιρική ή μετοχική τους σύνθεση, καθώς και κάθε μεταβολή αυτής στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Π., με την κατάθεση των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων. Ειδικά, για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων απαιτείται η κατάθεση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν. 1599/1986, για την εταιρική ή μετοχική τους σύνθεση.

2.α) Οι φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ορίζεται, υποχρεούνται να αναρτούν στη σελίδα τους στο διαδίκτυο τις επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων, το θέμα της δημοσκόπησης, κάθε άλλη έρευνα ή μέτρηση ή άλλη υπηρεσία ή έργο που ανέθεσαν σε φορείς / επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων, καθώς και

το ύψος της αμοιβής τους, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

β) Στο τέλος κάθε τριμήνου οι φορείς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως εκάστοτε ορίζεται, υποχρεούνται να αποστέλνουν τις ανωτέρω συγκεντρωτικές καταστάσεις που αφορούν στο προηγούμενο τρίμηνο προς τη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης (ΓΓΕ - ΓΓΕ), οι οποίες αναρτώνται στη σελίδα της στο διαδίκτυο, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

γ) Οι ανωτέρω καταστάσεις αποστέλλονται στο τέλος κάθε έτους από τη ΓΓΕ - ΓΓΕ στη Μόνιμη Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.

3. Οι φορείς / επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων οφείλουν να αναρτούν στη σελίδα τους στο διαδίκτυο όλα τα στοιχεία της δημοσκόπησης των παραγράφων 1 και 8 του άρθρου 4 του παρόντος, τηρουμένων των διατάξεων του ν. 2472/1997, όπως ισχύει.

Άρθρο 7

Διενέργεια και δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων κατά την προεκλογική περίοδο

1.α) Δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών, των εκλογών για την ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και των δημοψηφισμάτων και έως την 19.00 ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, καθώς και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση και αναμετάδοσή τους από τα μέσα ενημέρωσης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διανέμονται ή εκπέμπουν.

β) Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από την ημέρα των προαναφερόμενων εκλογών και μέχρι την 19.00 ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, στους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και σε κάθε είδους εφημερίδα και περιοδικό η δημοσιοποίηση ή μετάδοση ή αναμετάδοση οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διενεργείται, σχετικά με τις πολιτικές τάσεις, απόψεις και προτιμήσεις της κοινής γνώμης, για πολιτικά κόμματα, πολιτικές θέσεις και πρόσωπα ή άλλα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα.

2. Τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων, που διενεργούνται κατά την έξοδο των εκλογών από τα εκλογικά καταστήματα κατά την ημέρα της ψηφοφορίας, απαγορεύεται να δημοσιοποιούνται ή να μεταδίδονται καθ' οιονδήποτε τρόπο πριν την 19.00 ώρα της ημέρας αυτής.

3. Στη σύνθεση του αντιπροσωπευτικού δείγματος πρέπει να μετέχουν μόνο άτομα με ενεργό δικαίωμα ψήφου.

4. Το χρονικό διάστημα μεταξύ της έναρξης συλλογής των στοιχείων και της ημερομηνίας δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων της δημοσκόπησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) ημέρες.

5. Οι παραβάτες των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, η οποία δεν είναι δεκτική μετατροπής ή αναστολής και χρηματική ποινή από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ.

Άρθρο 8 **Τελικές - μεταβατικές διατάξεις**

1. α) Η έναρξη τήρησης του προβλεπόμενου στο Ε.Σ.Ρ. από τη διάταξη του άρθρου 5 του παρόντος Μητρώου Φορέων / Επιχειρήσεων Δημοσκοπήσεων αρχίζει δεκαπέντε (15) ημέρες μετά τη δημοσίευση του παρόντος.

β) Μέχρι τη σύσταση της προβλεπόμενης στην παράγραφο 5 του άρθρου 5 του παρόντος αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρίας, το Ε.Σ.Ρ. ασκεί την κυρωτική του αρμοδιότητα έναντι των επιχειρήσεων / φορέων δημοσκοπήσεων, κατόπιν σχετικού ελέγχου, ο οποίος διενεργείται από τις υπηρεσίες του.

2. Κάθε άλλη αντίθετη διάταξη προς τις διατάξεις του παρόντος καταργείται.

3. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσής του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν άλλως ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος.

Αθήνα, 17 Ιουλίου 2007

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
Γ. Αλογοσκούφης	Πρ. Παυλόπουλος
ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
Αν. Παπαληγούρας	Θ. Ρουσόπουλος

Αριθμ. 154/4/2007

ΕΚΘΕΣΗ **Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους** (*άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος*)

στο σχέδιο νόμου του Υπουργού Επικρατείας «Ρύθμιση θεμάτων δημοσκοπήσεων και άλλες διατάξεις»

Με τις διατάξεις του νομοσχεδίου προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Ορίζεται το πεδίο εφαρμογής του υπό ψήφιση νόμου και η έννοια των δημοσκοπήσεων που εμπίπτουν σε αυτό, καθώς και τα ελάχιστα απαιτούμενα στοιχεία της δημοσκόπησης που είναι:

- Το δείγμα.
- Η μέθοδος συλλογής στοιχείων.
- Ο τρόπος καταγραφής της πρόθεσης ή της δήλωσης ψήφου (exit poll).
- Το ερωτηματολόγιο.
- Η ταυτότητα της δημοσκόπησης. (*άρθρα 1-2*)

2. Καθορίζονται οι υποχρεώσεις των φορέων / επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων για:

- Τη διασφάλιση αμερόληπτης, αξιόπιστης και χωρίς επιρροές διεξαγωγής των δημοσκοπήσεων και την εξαγωγή των αποτελεσμάτων τους.
- Την επιλογή και την εκπαίδευση των προσώπων που πραγματοποιούν τη δημοσκόπηση.
- Την επιλογή και την κατανομή του δείγματος.
- Τη συγκέντρωση, καταγραφή, επεξεργασία, διατήρηση, διάδοση ή δημοσιοποίηση στοιχείων που αφορούν

προσωπικά δεδομένα.

- Τη σύνταξη των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου των δημοσκοπήσεων.

- Τον τρόπο παρουσίασης των αποτελεσμάτων διαφορετικών εκλογικών δημοσκοπήσεων. (*άρθρο 3*)

3. Καθορίζονται, επίσης, τα απαραίτητα στοιχεία για τη δημοσιοποίηση των πορισμάτων δημοσκοπήσεων. Παράλληλα, θεσπίζονται κυρώσεις σε βάρος των Ηλεκτρονικών Μέσων Ενημέρωσης από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης (Ε.Σ.Ρ.), όταν διαπιστώνεται παράβαση των υποχρεώσεών τους. (*άρθρο 4*)

4.α) Θεσπίζεται υποχρέωση των φορέων ή επιχειρήσεων δημοσκοπήσεων να εγγράφονται στο σχετικό Μητρώο, που συστήνεται στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ.. Η μη εγγραφή στερεί τη δυνατότητα απ' αυτούς να αναλαμβάνουν δημοσκοπήσεις ή έρευνες ή μετρήσεις κοινής γνώμης για λογαριασμό του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και των πολιτικών κομμάτων ή συνδυασμών.

β) Η εγγραφή στο Μητρώο πρέπει να συνοδεύεται με έγγραφη αποδοχή για τήρηση των μεθόδων έρευνας, καθώς και τον έλεγχο της γνησιότητας και πληρότητας των στοιχείων.

Ο ανωτέρω έλεγχος διενεργείται από αστική εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στην οποία συμμετέχουν ως μέλη εκπρόσωποι του Συλλόγου Εταιρειών Δημοσκόπησης και Έρευνας Αγοράς (ΣΕΔΕΑ), άλλης αντιπροσωπευτικής οργάνωσης της οποίας φορέας ή επιχείρηση δημοσκόπησης είναι μέλος, καθώς και εκπρόσωπος των φορέων δημοσκόπησης στην περίπτωση που δεν συμμετέχουν ως μέλη συλλογικού φορέα. (*άρθρο 5*)

5.α) Οι επιχειρήσεις δημοσκοπήσεων υποχρεούνται να δηλώνουν την εταιρική ή μετοχική τους σύνθεση, καθώς και κάθε μεταβολή αυτής στο Τμήμα Ελέγχου Διαφάνειας του Ε.Σ.Ρ..

β) Οι φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα υποχρεούνται να αναρτούν στη σελίδα τους στο διαδίκτυο κάθε έρευνα ή μέτρηση ή άλλη υπηρεσία ή έργο που ανάθεσαν σε φορείς δημοσκοπήσεων, καθώς και το ύψος της αμοιβής τους. (*άρθρο 6*)

6. Απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων, για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων, δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη διενέργεια βουλευτικών εκλογών, εκλογών για ανάδειξη αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και δημοψηφισμάτων.

Οι παραβάτες τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, η οποία είναι δεκτική μετατροπής ή αναστολής και χρηματική ποινή από 30.000 μέχρι 300.000 ευρώ.

7. Τίθενται μεταβατικές διατάξεις, σχετικά με την ημερομηνία έναρξης τήρησης του Μητρώου στο Ε.Σ.Ρ. και την κυρωτική αρμοδιότητα του Ε.Σ.Ρ. μέχρι τη σύσταση προβλεπόμενης αστικής εταιρείας.

Τέλος, ορίζεται η έναρξη ισχύος των ρυθμίσεων του υπό ψήφιση σχεδίου νόμου.

Από τις διατάξεις του νομοσχεδίου δεν προκαλείται επιβάρυνση του Κρατικού Προϋπολογισμού. Αντίθετα ενδέχεται να προκληθεί αύξηση εσόδων από την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων. (*άρθρα 4 και 7*)

Αθήνα, 19 Ιουλίου 2007

Ο Γενικός Διευθυντής

Βασίλειος Λέτσιος